

Haarlem, 4 januari 2021

Brief aan de commissie Samenleving van de Haarlemse gemeenteraad.

Onderwerp: toegang tot de maatschappelijke opvang in Haarlem.

Geachte commissie,

Via deze brief wil Actiepartij aandacht vragen voor een aantal belemmeringen met betrekking tot de toelating tot de maatschappelijke opvang.

Aanleiding

De aanleiding van deze brief is het feit dat een aantal daklozen de toegang tot opvang wordt ontzegd omdat zij een schuld hebben bij een aanbieder voor maatschappelijke opvang. Het maakt daarbij niet uit hoe oud deze schuld is.

Deze schulden ontstaan door het (verplicht) heffen van de eigen bijdrage aan de deur van de opvang, ook wanneer er (nog) geen sprake is van inkomen, bijvoorbeeld vanuit een bijstandsuitkering.

Als een dakloze wel wordt opgevangen terwijl hij/zij nog geen inkomen heeft ontstaat er een schuld.

Als een dakloze tijdelijk afwezig is, bijvoorbeeld omdat hij/zij bij vrienden of familie overnacht, loopt (bij niet tijdig afmelden*) de eigen bijdrage door, ook dan ontstaat er een schuld.

**Om als dakloze te overleven moet deze zijn of haar kansen grijpen. Dus een ontmoeting op straat met een oude kennis die een overnachting of warme maaltijd aanbiedt afslaan zal een dakloze niet snel doen. Om netjes af te melden zal de dakloze of zelf moeten beschikken over beltegoed of de oude kennis zal daarin moeten voorzien. Ook kan het leven van een dakloze dusdanig stressvol zijn dat hij of zij om zich staande te houden "bij het moment" leeft. Afmelden wil dan wel eens vergeten worden.*

De ontstane schuld dient direct te worden voldaan te worden bij de BCT om toegang tot opvang te krijgen.

De dakloze moet dus zorgen voor voldoende geld om de schuld te voldoen. De kosten van opvang in Haarlem bedragen € 172,50 per maand (30 dagen).

Het komt voor dat de dakloze pas ontdekt dat hij/zij een schuld heeft bij aanmelding bij het loket van de BCT. Als deze schuld niet direct voldaan wordt of er een betalingsregeling wordt afgesproken wordt de dakloze niet opgevangen. Er is dus een betalingsregeling mogelijk maar daar is een inkomen voor nodig en de betalingsregeling wordt niet altijd pro actief aangegeven aan de dakloze.

Als de dakloze zich meldt bij de BCT en hij/zij heeft geen inkomen en geen liggende gelden dan kunnen zowel de BCT als de opvanginstellingen niets voor hem of haar doen tot er een inkomen is.

Bij Actiepartij zijn een aantal voorbeelden bekend waarbij de BCT graag iets wil doen maar niet kan en dat de opvang wil opvangen maar niet mag.

Daar komt bij dat de aanvraag voor een bijstandsuitkering, zeker voor iemand die dakloos is, vaak enige tijd in beslag neemt.

Dat kan komen doordat de dakloze door de opgedane stress niet goed in staat is te verwoorden wat er aan de hand is en/of door de ervaring van het dakloos worden erg wantrouwig is geworden. Ook is het soms lastig om aan de benodigde papieren te komen, een DIGID aan te vragen enz.

Professionele begeleiding vanuit de opvanginstelling zou hiervoor een oplossing kunnen bieden, maar dan moet diegene daar wel terecht kunnen....

Bovenstaande staat o.i. op gespannen voet met het beleid van Haarlem dat zegt dat niemand ongewenst op straat zou moeten slapen.

Geschiedenis

Actiepartij heeft meermaals via moties deze werkwijze ter discussie gesteld. Ook toen het college het voorstel deed om de eigen bijdrage te verhogen naar € 10,- per nacht! Dat voorstel haalde het gelukkig niet in de raad. De eigen bijdrage van € 5,75 bleef wel in stand. Zoals nu blijkt is er als gevolg een drempel opgeworpen bij de toegang tot opvang, zeker als deze bijdrage niet voldaan wordt of kan worden.

Beleid andere gemeenten

In Leiden en Dordrecht (pilot gemeente toekomst MO) wordt er geen bijdrage aan de deur gevraagd, maar worden de eigen bijdrages voor de opvang verrekend met de bijstandsuitkering of geregeld via budgetbeheer c/q bewindvoering.

In Leiden wordt daarbij een bijstandsuitkering direct verstrekt als een medewerker van de opvanginstelling meegaat met de dakloze. De administratieve handelingen vinden achteraf plaats. Dit zorgt ervoor dat er nooit schulden kunnen ontstaan door niet betaalde nachten vanwege het gebruik van de opvang.

In gemeenten als Den Haag is de eigen bijdrage 'slechts' € 2,- per nacht en de eigen bijdrage geldt niet voor de winteropvang.

Landelijke handreiking schulden in de opvang

In 2018 heeft de koepelorganisatie voor opvanginstellingen, de Federatie Opvang – nu Valente, een overzicht gemaakt van de schuldenproblematiek van mensen die gebruik moeten maken van de opvang. Daaruit blijkt ook weer dat de overheid verreweg de grootste schuldeiser is en daarmee een grote veroorzaker is van dakloosheid. Aan de andere kant geeft diezelfde overheid meer dan € 3000,- per maand per persoon uit aan nachtopvang.

<https://www.schuldenindeopvang.nl/assets/files/7-a-factsheet-schuldenproblematiek-in-de-opvang-in-2018.pdf>

Conclusie

Het Haarlemse beleid zo als dat nu wordt uitgevoerd leidt tot drempels en tot het onthouden van opvang, alleen vanwege geldgebrek van de dakloze.

Verzoek

Actiepartij verzoekt u, de commissie Samenleving van de Haarlemse gemeenteraad, dit onderwerp te agenderen in een commissievergadering en te bespreken.

Met vriendelijke groet,

Gertjan Hulster, fractievoorzitter.